

АГУУЛГА

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	3
1.1. Төслийн ерөнхий мэдээлэл.....	3
1.2. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл.....	3
1.3. Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, талбайн байршил.....	3
ХОЁР. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	5
2.1. Нийгэм эдийн засгийн ерөнхий мэдээлэл.....	5
2.2. Нутаг дэвсгэр.....	5
2.3. Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн.....	6
2.4. Хүн ам.....	7
2.5. Хүн амын эрүүл мэнд.....	8
2.6. Боловсрол.....	9
2.7. Малын тоо, толгойн үзүүлэлт.....	9
2.8. Төслийн талбайн орчин дахь малчин өрхүүд.....	10
ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	11
ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ.....	13
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зорилго.....	13
ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	14
ЗУРГАА. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	17
ДОЛОО. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	18
НАЙМ. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	19
ЕС. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	19
АРАВ. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	20
АРВАН НЭГ. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	22
АРВАН ХОЁР. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР.....	23
АРВАН ГУРАВ. ТУХАЙН ЖИЛ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	25
АРВАН ДӨРӨВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	26
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗАРДАЛ.....	27
УУЛ УУРХАЙН ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС.....	28
Нэг. Төсөл хэрэгжүүлэгч хуулийн этгээд, төслийн тухай товч мэдээлэл.....	28
Хоёр. Төсөл хэрэгжүүлэх чиглэлээр олгогддог тусгай зөвшөөрөл, дүгнэлт лавлагааны товч мэдээлэл.....	29
ГУРАВ. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛ, ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	30
ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨСӨВ.....	30

ТАВ. МЕТА МЭДЭЭЛЭЛ.....	31
ЗУРГАА. ТУХАЙН ЖИЛИЙН АРГА ХЭМЖЭЭНЭЭС БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ НӨЛӨӨЛЛИЙН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС.....	32
ДОЛОО. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ.....	33
ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТ	33
НАЙМ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ.....	33
ХЯНАЛТЫН ХУУДАС	33

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1-1. Төслийн талбайн эргэлтийн цэг	4
Хүснэгт 2-2. Нас баралтын тоо	8
Хүснэгт 3-1. Төсөл хэрэгжих үеийн байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчим	11
Хүснэгт 5-1. Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	14
Хүснэгт 6-1. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	17
Хүснэгт 7-1. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө	18
Хүснэгт 8-1. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох менежментийн төлөвлөгөө	19
Хүснэгт 9-1. Түүх соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	19
Хүснэгт 10-1. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	20
Хүснэгт 11-1. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	22
Хүснэгт 12-1. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн төлөвлөгөө	23
Хүснэгт 13-1. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	25
Хүснэгт 14-1. Нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	26

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1-1. Төслийн талбайн байршил.....	3
Зураг 2-1. Дорноговь аймаг, Даланжаргалан сум.....	5
Зураг 2-2. Дорноговь аймгийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүн	6
Зураг 2-3. ДНБ-ний бүтэц, 2018 он	6
Зураг 2-4. Дорноговь аймгийн ДНБ, Нэг хүнд ноогдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүн.....	7
Зураг 2-5. Хүн ам, өрхийн тоо /Даланжаргалан сум/	7
Зураг 2-6. Хүн ам, өрхийн тоо /Элдэв баг/	8
Хүснэгт 2-1. Төрсөн эх болон амьд хүүхдийн тоо /2018 он/	8
Зураг 2-7. ЕБС-ийн үзүүлэлтүүд.....	9
Зураг 2-8. Даланжаргалан сумын малтай өрхийн тоо, малын тоо толгой	9
Зураг 2-9. Төслийн талбайн ойролцоох малчин айл өрхүүд.....	10

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1. Төслийн ерөнхий мэдээлэл

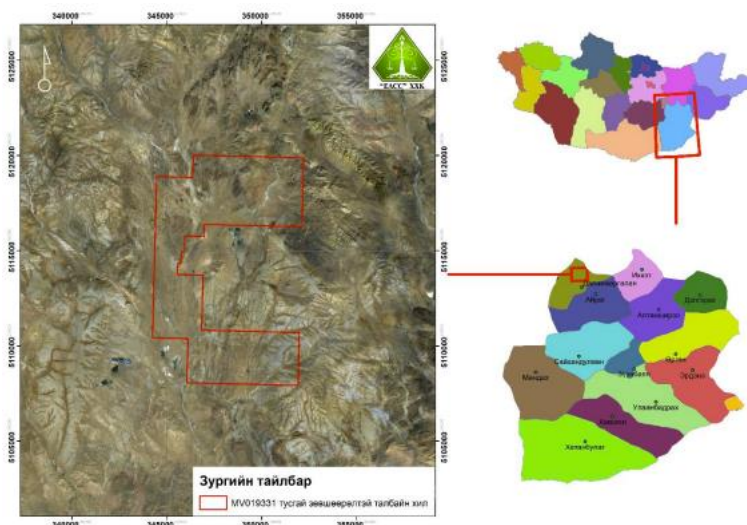
“Говийн шандаст хүлэг” ХХК нь уг ордыг ил аргаар олборлон орон нутгийн болон тус суманд баригдах цахилгаан станцын хэрэгцээг хангах юм. Тус уурхайг ажиллуулснаар шууд болон шууд бусаар 130 орчим хүний ажлын байр бий болж, 1 ажилтны дундаж цалин 800.0-3500.0 мянган төгрөг хүрч байгаа нь орон нутгийн хувьд үр дүн болох ба үүний зэрэгцээ улс орон нутгийн төсөвт жил бүр 14 орчим тэрбум төгрөг оруулж байгаа дунджаар нүүрс борлуулалтын орлогын 19.9 %-тай тэнцэх хэмжээний хөрөнгө юм.

1.2. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл

Хэрэгжүүлэгч:	“Говийн шандаст хүлэг” ХХК
Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл:	
Улсын бүртгэлийн дугаар:	9019090139
Регистрийн дугаар:	6463932
Хаяг:	Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо, Чингисийн өргөн чөлөө, Парк плэйс оффис, 9 давхар, 908 тоот
Утас:	+(976) 86060111

1.3. Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, талбайн байршил

“Говийн шандаст хүлэг” ХХК-ийн эзэмшдэг MV-019331 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий Алагтоогогийн ордын Хойд элдэв, Хойд Алагтоогогийн хэсгийн Зүүн далан нэртэй чулуун нүүрсний орд нь Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт орших ба Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 270 км, УБ төмөр замын 25-р зөрлөг болон Улаанбаатар-Сайншандыг холбосон автотрансаас 24 км, Даланжаргалан сумаас баруун хойш 28 км зайд, 1:100 000-ны масштабтай байр зүйн зургийн L-49-62, L-49-63 тоот хавтгайд орших бөгөөд 5488.5 гектар талбайг хамарна.

Зураг 1-1. Төслийн талбайн байршил

Хүснэгт 1-1. Төслийн талбайн эргэлтийн цэг

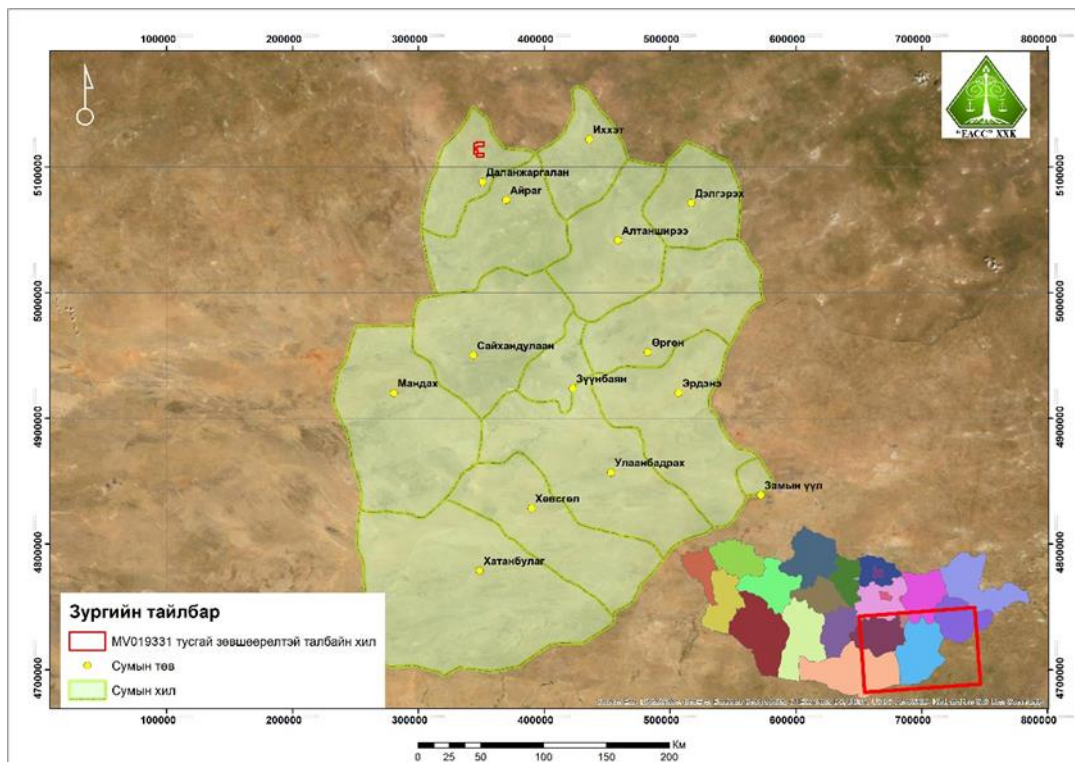
Цэгийн дугаар	Уртраг			Өргөрөг		
	градус	минут	секунд	градус	минут	секунд
1	108	59	59.31	46	9	54.51
2	108	59	59.31	46	9	35.39
3	109	1	1.7	46	9	35.39
4	109	1	1.7	46	8	1.64
5	109	5	1.7	46	8	1.64
6	109	5	1.7	46	6	31.64
7	109	0	28.69	46	6	31.64
8	109	0	28.71	46	7	46.64
9	109	0	28.71	46	7	46.64
10	109	0	28.71	46	7	46.65
11	108	59	1.63	46	7	46.66
12	108	59	1.64	46	12	21.17
13	109	0	30.72	46	12	21.17
14	109	0	30.72	46	12	59.25
15	109	5	1.72	46	12	59.25
16	109	5	1.71	46	11	1.64
17	109	1	1.71	46	11	1.64
18	109	1	1.71	46	10	41.55
19	109	0	14.65	46	10	41.55
20	109	0	14.65	46	10	14.26
21	109	0	6.55	46	10	14.26
22	109	0	6.55	46	9	54.51

ХОЁР. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

2.1. Нийгэм эдийн засгийн ерөнхий мэдээлэл

“Говийн шандаст хүлэг” ХХК-ийн “Алагтогоогийн ордын Хойд Элдэв, Хойд Алагтогоогийн хэсгийг ил аргаар ашиглах” төсөл нь Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутаг дэвсгэрт хэрэгжих бөгөөд Даланжаргалан сум нь Улаанбаатар хотоос 300 км, аймгийн төв Сайншанд сумаас 156 км оршдог. Байгалийн мужлалаар говийн бүсэд багтах боловч нутгийн баруун хойт хэсэг нь хээр талын бүсэд хамаарна. Говь хээр хосолсон цөлөрхөг хээрийн энэ экосистемд ихэнхдээ газарзүйн хувьд бага зэрэг хотгор гүдгэртэй нам дор болон хад чулуурхаг, элэгдэж эвдэрсэн хавцал, толгодорхог болон уулархаг газрууд байдаг бөгөөд нутгийнхаа баруун болон хойд талаараа Дундговь, Говьсүмбэр, Хэнтий аймгуудтай, бусад талаараа өөрийн аймгийн Айраг, Иххэт сумдтай хиллэн оршдог.

Зураг 2-1. Дорноговь аймаг, Даланжаргалан сум

2.2. Нутаг дэвсгэр

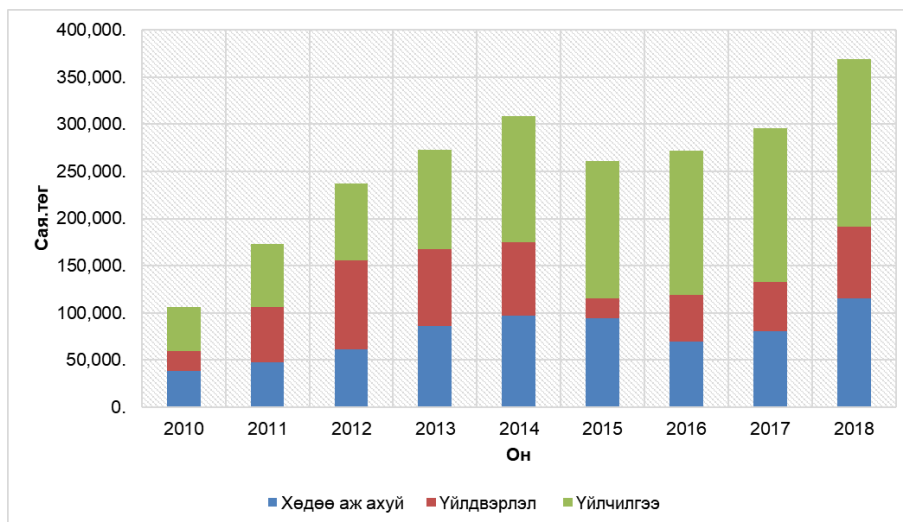
Даланжаргалан сум Ардын хувьсгалын ялалтын дараахан нутгийн захиргаадыг байгуулахад Хан Хэнтий аймгийн Оцол сансар уулын хошуунд харьяалагдаж байгаад 1924 онд БНМАУ-ын Бага хурлын тэргүүлэгчдийн V тогтоолоор “Даланжаргалан сум” нэртэйгээр Боржигон Цэцэн вангийн хошууны нутаг "Элдэв" хэмээх газарт байгуулагдсан. 1931 онд Дорноговь аймгийг байгуулахад тус аймагт харьяалагдан 1957 онд одоогийн төвлөрч байгаа Цомог хэмээх газарт суурьшсан байна.

Тус сум 404.5 мян.га газар нутагтай, засаг захиргааны анхан шатны Элдэв, Өнгөт, Бичигт, Цомог, Олон-Овоо гэсэн 5 нэгжтэй, эдийн засгийн голлох салбар нь мал аж ахуй, сүүлийн жилүүдэд уул уурхайн салбар цоо шинээр үүсэн хөгжиж байна. Сумын нутаг дэвсгэрээр Монгол орныг дамжин Ази Европ тивийг холбосон авто болон төмөр зам дайран өнгөрдөг төдийгүй, их хөлийн газар юм.

2.3. Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн

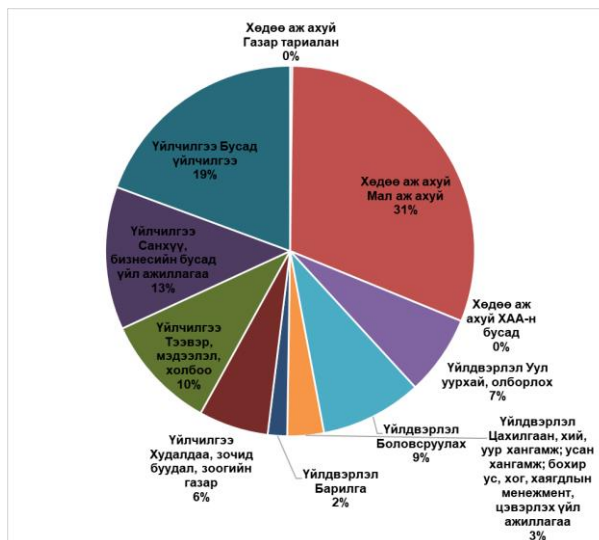
Дорноговь аймгийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2018 оны жилийн эцсийн байдлаар 369'207.7 сая төгрөг байсан байна.

Эх сурвалж: www.1212.mn

Зураг 2-1. Дорноговь аймгийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүн

Дорноговь аймгийн ДНБ-ний салбарын бүтцийг харвал 2010 оноос хойш ДНБ-нд эзлэх хөдөө аж ахуй, үйлдвэрлэл болон үйлчилгээний салбарын хувь нэмэгдсэн байна.

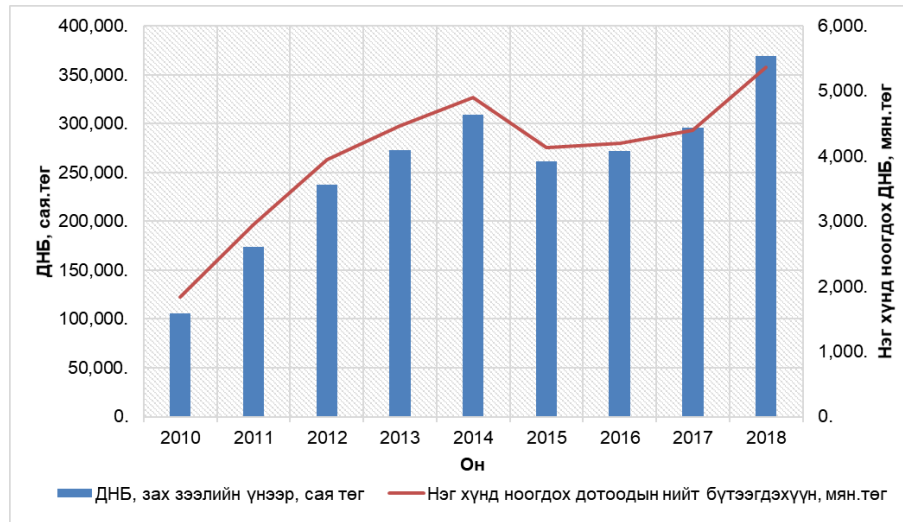

Эх сурвалж: www.1212.mn

Зураг 2-2. ДНБ-ний бүтэц, 2018 он

2018 оны Дорноговь аймгийн ДНБ-ний бүтцийг авч үзвэл Мал аж ахуйн хамгийн өндөр буюу 31 %, Бусад төрлийн үйлчилгээ 19 %, Санхүү, бизнесийн бусад үйл ажиллагаа 13 %-ийг тус тус эзлэж байна.

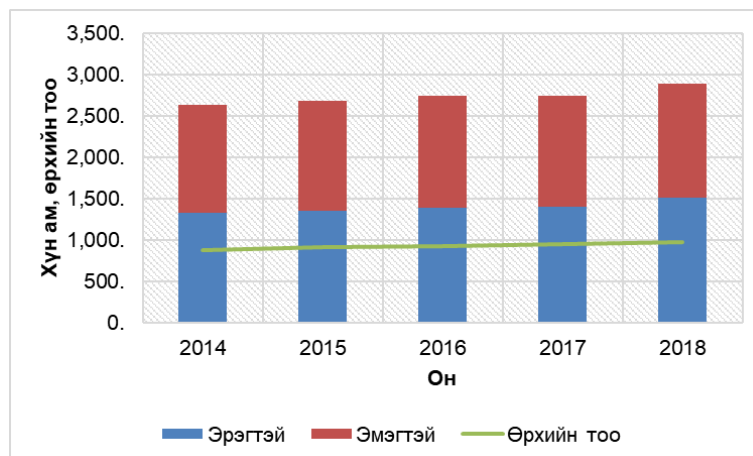
Эх сурвалж: www.1212.mn

Зураг 2-3. Дорноговь аймгийн ДНБ, Нэг хүнд ноогдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүн

Нэг хүнд ногдох бодит ДНБ-ний төгрөгөөр тооцсон өсөлтийн хувь өмнөх онтой харьцуулахад 2013 онд 12.8 хувь; 2014 онд 9.9 хувь өссөн бол 2015 онд 15.8 хувь буурч; 2016 онд 1.7 хувь; 2017 онд 4.6 хувийн өсөлттэй байсан бөгөөд 2018 онд 22.1 хувиар өссөн үзүүлэлттэй гарсан байна.

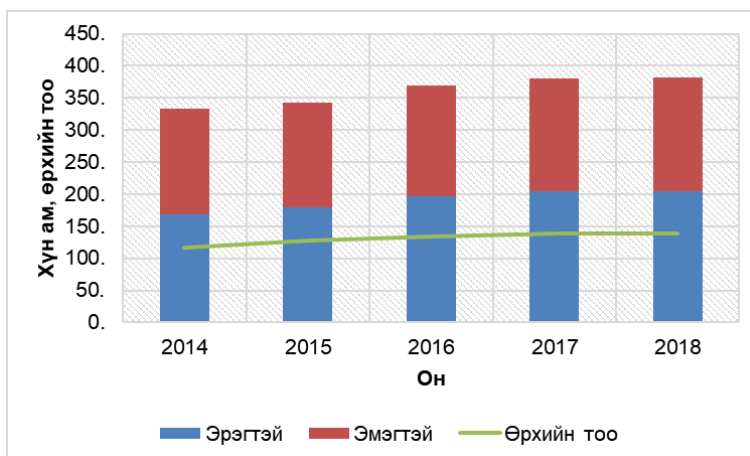
2.4. Хүн ам

2018 оны жилийн эцсийн байдлаар Даланжаргалан суманд 980 өрхийн 2895 хүн амьдарч байгаа нь, 2017 оноос 33 өрх, 146 хүнээр өссөн, бол Элдэв багт 139 өрх, 382 хүн амьдарч байгаа нь, 2017 оноос өрхийн тоо өөрчлөгдөөгүй ба хүн амын тоо 1 хүнээр өссөн байна.

Эх сурвалж: www.1212.mn

Зураг 2-4. Хүн ам, өрхийн тоо /Даланжаргалан сум/

Зураг 2-5. Хүн ам, өрхийн тоо /Элдэв баг/

Даланжаргалан сумын хувьд улсын бүртгэлийн хэлтсийн мэдээгээр 2018 оны эцсийн байдлаар төрсөн хүүхэд 65; нас барсан хүн 25 бүртгэгдсэн байна.

Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сум нь 2018 оны байдлаар нийт 2895 хүн амтай байсан бөгөөд үүнээс 1514 нь эрэгтэй, 1381 нь эмэгтэй хүйсийн бүтэцтэй байсан байна.

2.5. Хүн амын эрүүл мэнд

Аймгийн хэмжээнд 2018 оны 12 сарын байдлаар 1365 эх амаржсан байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 47 тохиолдол буюу 3.6 хувь, 1371 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оныхоос 46 тохиолдол буюу 3.5 хувиар тус тус өссөн байна. Дорноговь аймгийн хэмжээнд нас баралтын 27 % нь гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад эмгэгээр, 22 % нь зүрх судасны тогтолцооны өвчин, 20 % нь нь хавдар, 10 % нь хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин, 5 % нь амьсгалын тогтолцооны өвчин, 16 % нь бусад шалтгаантай байсан байна.

Хүснэгт 2-1. Төрсөн эх болон амьд хүүхдийн тоо /2018 он/

Сумын нэр	Төрсөн эхийн тоо	Амьд төрсөн хүүхэд
Даланжаргалан	0	0
Дорноговь аймаг	1365	1371

Хүснэгт 2-2. Нас баралтын тоо

Сумын нэр	2018 он		
	Нас баралт Бүгд	Хүйс	
		Эр	Эм
Даланжаргалан	25	15	10
Дорноговь аймаг	407	248	159

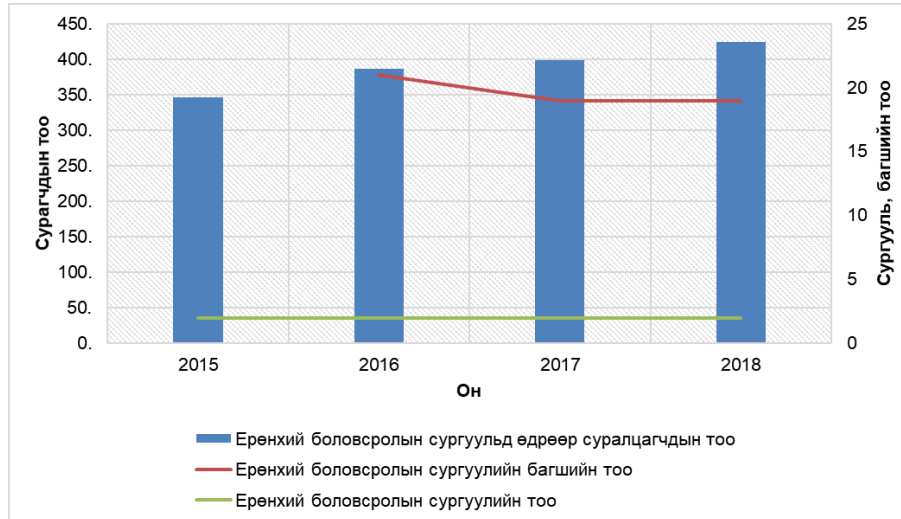
Дорноговь аймгийн хэмжээнд 2018 оны байдлаар 16900 өвчтөн эмнэлэгт хэвтэн эмчлэгдэн гарсан ба Даланжаргалан сумын хэмжээнд 2018 онд 215 хүн хэвтэн эмчлүүлсэн байна.

2.6. Боловсрол

Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын хэмжээнд 2017/2018 оны хичээлийн жилд Ерөнхий боловсролын 2 сургууль үйл ажиллагаа явуулж, 19 багш ажиллаж, 425 сурагч суралцсан бол сургуулийн өмнөх боловсролын 2 байгууллага сумын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж, 19 үндсэн болон туслах багш ажиллаж, 286 хүүхэд хамрагдсан байна.

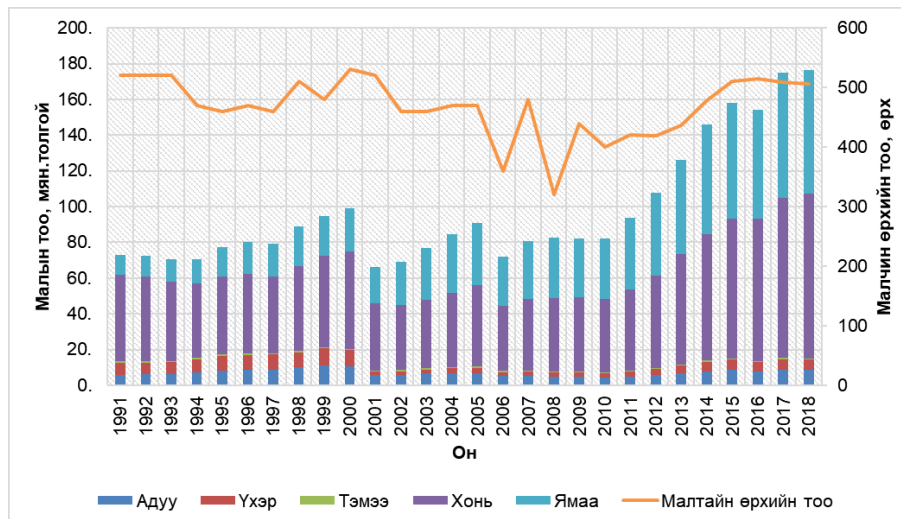

Эх сурвалж: www.1212.mn

Зураг 2-6. ЕБС-ийн үзүүлэлтүүд

2.7. Малын тоо, толгойн үзүүлэлт

Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын хэмжээнд 2018 оны жилийн эцсийн байдлаар 506 малтай өрх, 8660 адуу, 5640 үхэр, 92350 хонь 68980 ямаа, 790 тэмээ тоолуулсан бол Элдэв багийн хувьд 138 малтай өрх, 2660 адуу, 1730 үхэр, 20060 хонь 16530 ямаа, 60 тэмээ тоолуулсан байна.

Эх сурвалж: www.1212.mn

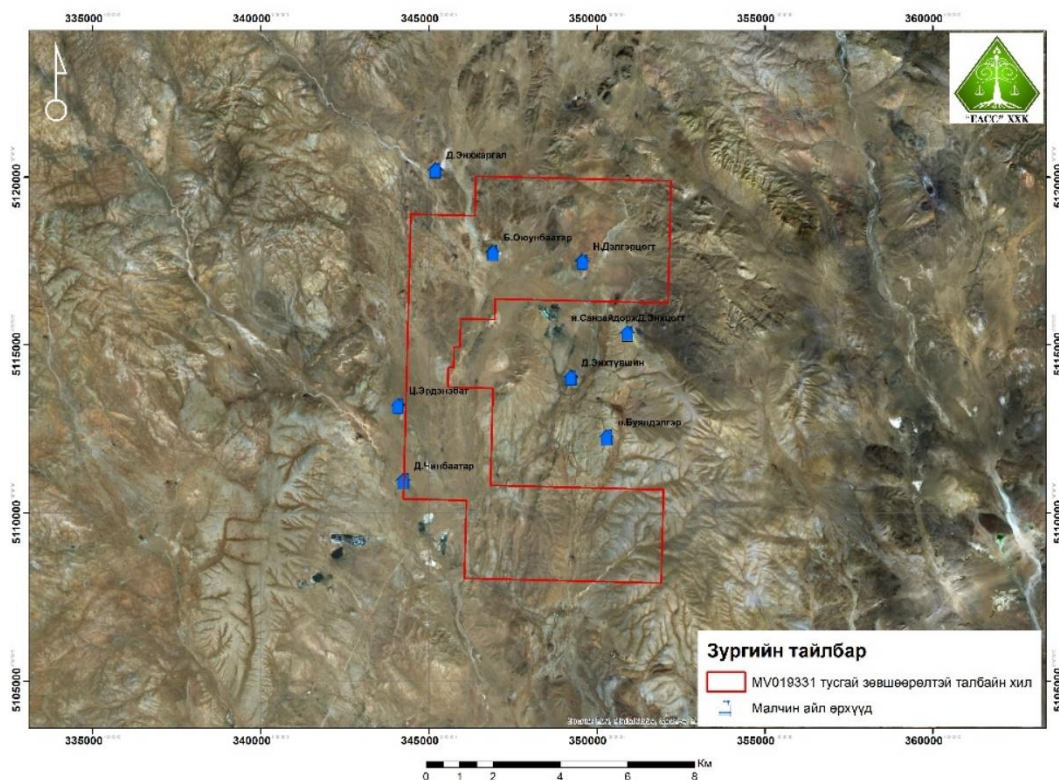
Зураг 2-7. Даланжаргалан сумын малтай өрхийн тоо, малын тоо толгой

Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын малын тоо толгойн динамикаас харахад 1991-1994, 1999-2000, 2005-2006, 2008-2010, 2015-2016 онуудад малын тоо толгой буурсан үзүүлэлттэй байгаа ба бусад хугацаанд өссөн дүнтэй байна.

2.8. Төслийн талбайн орчин дахь малчин өрхүүд

“Говийн шандаст хүлэг” ХХК-ний “Алагтоогоийн ордын Хойд элдэв, Хойд Алагтоогоийн хэсгийн Зүүн далан хэсгийг ил аргаар ашиглах” төслийн талбайн орчинд 500-1600 толгой малтай 9 малчин өрх байна. Малчин өрхүүдийн баршлыг дараахи зурагт үзүүлэв.

Зураг 2-8. Төслийн талбайн ойролцоох малчин айл өрхүүд

ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

“Говийн шандаст хүлэг” ХХК-ний “Алагтогоогийн ордын Хойд элдэв, Хойд Алагтогоогийн хэсгийн Зүүн далан хэсгийг ил аргаар ашиглах” төслөөс орчны төлөв байдал, бүс нутгийн нийгэм эдийн засагт нөлөөлж болох нөлөөллүүдийн хэлбэр, түүний эрчимшил зэргийг магадлан жагсааж, болзошгүй нөлөөллийг тодрууллаа.

Хүснэгт 3-1. Төсөл хэрэгжих үеийн байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчим

Байгаль орчны үзүүлэлт	Шууд	Шууд бус	Өөрөө зохицуулагдах	Богино хугацааны	Урт хугацааны	Буцаж нөлөөлөх	Буцалтгүй нөлөөлөх	Хүчтэй	Дунд зэрэг	Бага зэрэг
1. Байгалийн төрөл зүйлийн өөрчлөлт										
Газрын доорх урсацын өөрчлөлт	х				х		х		х	
Газрын доорх усны чанарын өөрчлөлт	х				х		х		х	
Гадаргын усны урсацын өөрчлөлт	Нөлөөлөл байхгүй									
Ургамлын бүтцийн өөрчлөлт	х		х				х	х		
Хөрсний элэгдэл, эвдрэл	х				х		х	х		
Геологийн тогтоцын өөрчлөлт	х				х		х	х		
Зэрлэг амьтдын орон зайн өөрчлөлт	х				х		х		х	
Уур амьсгалын (бичил) өөрчлөлт		х		х			х	х		
2. Байгалийн нөөц, ашиглалт										
Газрын гадаргын нөөц баялаг	х				х		х		х	
Бэлчээрийн байдал	х		х				х		х	
Эрдэс түүхий эдийн нөөц	х				х		х		х	
Эрчим хүчний нөөц	х				х		х		х	
3. Байгаль, орчны өөрчлөлт										
Ундны усны чанар, хэмжээ	х				х		х	х		
Агаарын бохирдол	х		х			х		х		
Хөрсний эвдрэл, бохирдол	х				х		х	х		
Хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд нөлөөлөх		х			х	х				х
Дуу чимээ, шуугианы нөлөө	х			х			х		х	
4. Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл										
Байгалийн үзэсгэлэнт өнгө төрх өөрчлөгдөх	х				х		х	х		
Ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх	х				х		х	х		
Тусгай хамгаалалттай газар нутагт нөлөөлөх	х				х		х		х	
Түүх соёлын дурсгалт зүйлд нөлөөлөх	Нөлөөлөл байхгүй									
Археологи, палентологийн олдворт нөлөөлөх	Нөлөөлөл байхгүй									
5. Нийгэмд үзүүлэх нөлөө										
Үйлчилгээний салбарын үйл ажиллагаанд нөлөөлөх		х		х			х			х
Хүн амын орлого өөрчлөгдөж нэмэгдэх	х			х			х		х	
Хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх		х		х		х				х
6. Эдийн засаг, байгаль орчин										
Татварын орлого өөрчлөгдөх	х			х			х		х	
Бүс нутгийн орлого нэмэгдэх	х			х			х		х	
Ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг болох	х			х			х		х	
Ажлын байр нэмэгдэх	х			х			х		х	

Улирлын чанартай эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэх	x			x			x		x	
7. Бусад нөлөөлөл										
Уурхайн болон ахуйн бохир уснаас хөрс, ус бохирдох	x				x		x		x	
Шороон зам харилцаа, уурхайн машин механизмын хөдөлгөөн шилжилтээс болж хөрс эвдрэх	x				x		x	x		
Дүн	25	4	2	11	16	3	26	10	16	3

Эдгээр болзошгүй нөлөөллүүдийг хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчмээр нь тодруулбал:

Шууд нөлөөлөл

Болзошгүй нөлөөллийн 25 (86.2 %) нь шууд нөлөөлөлд хамрагдаж байна. Нүүрсний орд ашиглах төслийн үйл ажиллагаанаас ургамлан нөмрөгийн өөрчлөлт, хөрсний элэгдэл эвдрэл, бэлчээрийн нөөц багасах, газрын доорх усны чанарт, геологийн тогтоц, ландшафтын хэлбэр, хүрээлэн буй орчин, тусгай хамгаалалттай газар нутаг зэрэгт сөргөөр нөлөөлж экологийн тэнцвэрт байдлыг алдагдуулж болзошгүй байна.

Шууд бус нөлөөлөл

Уг төслөөс нийт болзошгүй нөлөөллийн 4 (13.8 %) нь шууд бус нөлөөлөлд хамрагдаж байна. Уур амьсгалын (бичил) өөрчлөлт, Хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд нөлөөлөх, Үйлчилгээний салбар зэрэгт шууд бусаар нөлөөлөхөөр байна.

Өөрөө зохицуулагдах нөлөөлөл

Нүүрсний орд ашиглах төслөөс нийт болзошгүй нөлөөллийн 2 (6.9 %) нь өөрөө зохицуулагдах нөлөөлөлд хамрагдаж байна.

Богино хугацааны нөлөөлөл

Уг төслөөс нийт болзошгүй нөлөөллийн 11 (37.9 %) нь богино хугацааны нөлөөлөлд орж байна. Богино хугацааны нөлөөлөлд уур амьсгалын (бичил) өөрчлөлт, бэлчээрийн байдал зэрэг богино хугацаанд өөрөө зохицуулагдах нөлөөлөл гэж авч үзлээ.

Урт хугацааны нөлөөлөл

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийн 16 (55.2 %) нь урт хугацааны нөлөөлөл бөгөөд төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийн ихэнхи нь урт хугацааны нөлөөлөлд хамрагдаж байна.

Нөлөөллийн эрчим

Төсөл хэрэгжих орчны байгаль орчинд тухайн төслөөс гарах хүчтэй нөлөөлөл их бөгөөд талбайн болон түүний орчны хөрс, ургамлын элэгдэл, байгалийн үзэсгэлэнт өнгө төрх өөрчлөгдөх, агаар, хөрс, усны бохирдол, ландшафтын хэлбэр өнгө өөрчлөгдөх зэрэг нөлөөллүүд байна. Дунд зэргийн эрчимтэй нөлөөлөлд газрын гадаргын нөөц баялаг, зэрлэг амьтдын орон зайн өөрчлөлт, татварын орлого, бүс нутгийн орлого нэмэгдэх зэрэг нөлөөллүүд багтана.

Бага зэргийн эрчимтэй нөлөөлөлд хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд нөлөөлөх, үйлчилгээний салбарын үйл ажиллагаанд нөлөөлөх, хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх зэрэг нөлөөллүүд багтаж байна. Нийт 29 нөлөөллөөс 10 хүчтэй, 16 дунд зэргийн, 3 бага зэргийн нөлөөлөл байна.

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зорилго

Экологийн системийг бүрдүүлэгч “агаар-хөрс-ургамал-амьтан-шувуу-шавж” гэсэн нийлмэл системийг хүмүүний үйл ажиллагаа болон цаг агаарын өөрчлөлттэй уялдуулан авч үзэх хэрэгтэй.

Байгаль хамгаалах ажил нь нэгдүгээрт уурхайн ашиглалтын талбай болон уурхайн тосгон, тусгай зөвшөөрлийн талбайн байгаль орчныг хамгаалах, хоёрдугаарт хүрээлэн буй орчныг экологийн системийн бүрдлийн хувьд хамгаалах гэсэн үндсэн ойлголтоос бүрдэнэ.

Иймээс бид 2024 онд Алагтогоогийн нүүрсний ордын Хойд элдэв, Хойд алагтогоо хэсгийг ил аргаар олборлох төслийн үйл ажиллагааг орон нутгийн байгаль хамгаалах ажилтай уялдуулан явуулахдаа байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийг судлан түүний нөлөөллийн мониторингийг хоёр түвшинд авч хянан уул уурхайн нөлөөллийг авч үзнэ.

Үүнд:

Олборлолтын төслийн байгаль хамгаалах үйл ажиллагаа, мониторинг

Хүрээлэн буй орчны буюу нөлөөллийн радиуст (экологийн системийн үйлчилэх хүрээний радиусыг биологийн төрөл зүйлээс хамааран 50-100 км зайд авч үздэг практик бий) хамаарагдах нөлөөлөлийн мониторинг зэрэг болно.

Байгаль хамгаалах ажлын хүрээнд уул уурхайн төслийн байгаль хамгаалалтын хүрээнд хамаарагдах ногоон байгууламж, хөрсний хамгаалалт багтах бөгөөд мониторингийн асуудалд агаарын чанарын хяналт, хөрсний бохирдол, орон нутгийн байгууллагын бодлогын хүрээнд шийдвэрлэн хамтран ажиллах үйл ажиллагаа багтана. Харин хүрээлэн буй орчны байгаль хамгаалалын асуудалд тус нутгийн экологийн иж бүрэн системийн хүрээнд шийдвэрлэгдлэх асуудлууд багтана.

Төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ)-ний үндсэн зорилго нь төслийг хэрэгжүүлэх явцад үүсэх бүхий л сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг төслийн хэрэгжилтийн хүрээнд авч үзэн, холбогдох зардлыг бодитоор төлөвлөх, улмаар энэхүү төлөвлөгөөг төсөл хэрэгжүүлэгч дагаж мөрдсөнөөр байгаль орчин, нийгмийн хамгааллын үүргээ хангах нөхцөлийг бүрдүүлэх юм.

ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 5-1. Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
<i>Агаар орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах</i>									
1	Тээврийн хэрэгсэл, хүнд машин механизмын хөдөлгөөнөөс тоосжилт бий болох	Замаас үүсэх тоосжилтыг бууруулах зорилгоор замын засвар, арчилгаа тогтсон хуваарийн дагуу хийх	Уурхайн дотоод бол нүүрс тээврийн зам дагуу	Км/мото цаг	12	-		Жилийн турш	"Агаарын тухай" болон "Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай" хууль; MNS 4585:2016 "Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага" MNS 5885:2008 "Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ. Техникийн ерөнхий шаардлага" MNS ISO 4227:2002 "Хүрээлэн буй орчны агаарын чанарын хяналтын төлөвлөгөө" MNS 6063:2010 "Агаарын чанар, хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ"
2		Уурхайгаас 25 дугаар өртөө хүртэлх зам дагуу агаарын чанарын хэмжилтийг хийх	Шороон зам	Улирал тутам	4	ОХШХ-т тусгагдсаны дагуу		Улирал тутам	
3		Хучилтгүй зам дээр тээвэр хийх, хурдны хязгаарлалтыг анхааруулсан замын тэмдэг, тэмдэглэгээ байршуулна.	Шороон зам	ш	10	25.0	250.0	2024 он	

4	Анхдагч бутлуураас тоосжилт бий болох	Бутлуур орчмын техникийн хөдөлгөөнд хурдны хязгаарлалтыг мөрдүүлэх	Бутлуур орчим	Батлагдсан журам	Тогтмол	Үйл ажиллагааны зардалаар	Жилийн турш	Монгол Улсын Агаарын тухай хууль; MNS4585:2016 Агаарын чанарын стандарт Техникийн ерөнхий шаардлага
5		Төслийн талбайд хурдны хязгаарлалтыг дагаж мөрдөх тухай журманд тусгаж өгөх	Төслийн талбайд	Батлагдсан журам	Тогтмол	Үйл ажиллагааны зардалаар	Жилийн турш	
6		Усалгааг үр дүнтэй зохион байгуулах	Төслийн талбайд	Усалгаа хийсэн тоо	Тоосжилт ихтэй үед тогтмол услах	Үйл ажиллагааны зардал	Жилийн турш	
Гадаргын болон газрын доорхи усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр								
7	Унд ахуйн ус хангамжийн эх үүсвэрийн нөөц хомсдох, бохирдох	Ус ашиглах дүгнэлтийг холбогдох байгууллагаар гаргуулж орон нутагтай гэрээ байгуулан төлбөрийг төлөх	Төслийн хэмжээнд	м ³	-	Тоолуурын заалтаар	2024 он	Усны тухай хууль
8		Гүний усны ашиглалтын худгийг барилгажуулах, эрүүл ахуйн бүс тогтоох	Төслийн хэмжээнд	ш	1	Үйл ажиллагааны зардалаар	2024 он	БОНХАЖ-ын сайд, Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2015 оны А 230/127 дугаар хамтарсан тушаал
Газрын хэвлийд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр								
9	Газрын гадарга, хэвлий эвдэгдэх, доройтох, нөлөөлөлд өртөх	Хяналтгүйгээр газар хөндөхөөс сэргийлж аливаа газар хөндөх үйл ажиллагааг эхлүүлэхийн өмнө	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	ГХЗ хүссэн, олгосон талбайн тоо, хэмжээ	Газар хөндөх зөвшөөрлийн хүсэлт бүрт	Жилийн турш	MNS 5917:2008 "Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын	

		Газар хөндөх зөвшөөрөл (ГХЗ) авах, олгох, Газарзүйн мэдээллийн систем (ГМС)-д бүртгэл хөтлөх						нөхөн сэргээлт, MNS 5916:2008 "Газар шорооны ажлын үед шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр								
10	Хөрсөн бүрхэвчийг хөндөж хуулах хадгалах	Аливаа газар хөндөх үйл ажиллагааны өмнө шимт болон шимэрхэг хөрсний гүнийг талбай тус бүрд тогтоож, тогтоосон хэмжээнд хуулж, хадгалах	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	ГХЗ хүссэн, хөрс хуулах зөвлөмж олгосон талбайн тоо, хэмжээ	Газар хөндөх зөвшөөрлийн хүсэлт бүрт	Үйл ажиллагааны зардалаар	Жилийн турш	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох тухай “Говийн шандаст хүлэг” ХХК-ийн дотоод журам
11	Авто машины зогсоол, засварын талбайд санамсаргүй тохиолдлоор асгаралт үүсэн хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулах	Засварын талбайг хүрээтэй, хатуу хучилттай болгох	Хаягдал тос хадгалах талбай	ш	Үйл ажиллагааны зардалаар		2024 он	-
12		Хуримтлуулсан хаягдал тосыг тусгай зөвшөөрөл бүхий газарт нийлүүлэх	Төслийн хэмжээнд	л	Үйл ажиллагааны зардалаар		2024 он	Аюултай хог хаягдлын тухай хууль
13		Асгаралтын үеийн журам боловсруулах	Төслийн хэмжээнд	-	Үйл ажиллагааны зардалаар		2024 он	-
Ургамлан нөмрөгийг хамгаалах чиглэлээр								
15	Төслийн үйл ажиллагаанаас ургамлан бүрхэвч доройтох	Ургамалжилтын судалгааг мэргэжлийн байгууллагатай хамтарч гүйцэтгэх	Төслийн талбайн хэмжээнд	Улирал тутам	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсаны дагуу		Улирал тутам	MNS 5918 : 2008
Амьтны аймагт учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр								
16	Хур бороо багатай, ган зудтай үед зэрлэг	Ган зуд болон байгалийн цаг уурын	Даланжаргалан сумын нутагт	Хэрэгжүүлс эн арга	Цаг үеийн хүнд	-	1,000.0	Жилд нэг удаа зохион Дорноговь аймгийн Байгаль орчин,

	амьтан үхэж хорогдох	хүнд нөхцөл үүссэн тохиолдолд зэрлэг амьтдыг хамгаалах Биотехникийн арга хэмжээг зохион байгуулах		хэмжээ	нөхцөл үүссэн үед			байгуулж ажиллана	аялал жуулчлалын газар, Даланжаргалан сумын байгаль хамгаалагч нарын өгсөн албан зөвлөмжийг үндэслэн зохион байгуулна.
Нийт зардал мян.төг				1,250.0 мян.төг					

ЗУРГАА. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 6-1. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	Төлөвлөгдөхгүй	Га	20	Үйл ажиллагааны зардалаар			MNS 5915:2008, • MNS 5917:2008, • MNS 5918:2008 • MNS 17.5.1.19-92, • Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал (2015 оны А-138)
2	Биологийн нөхөн сэргээлт	Төлөвлөгдөхгүй	Га	0	0.0	0.0	-	
3	Татан буулгах хаалтад бэлтгэх	Төлөвлөгдөхгүй	Га	0	0.0	0.0	-	

ДОЛОО. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 7-1. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал, сая.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
1	Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын элдэв багийн нутаг дэвсгэрт хүний болон уул уурхайн буруутай үйл ажиллагааны нөлөөгөөр устаж, тоо толгой нь цөөрсөн тарваганы популяцийг сэргээн нутагшуулах	Тарваганы популяцийг сэргээн нутагшуулах ажлыг зохион байгуулах	Дорноговь аймаг, Даланжаргалан сум, Их нарт БНГ	Тоо толгой	11,770.0	11,770.0	2024 он	Амьтны тухай хууль БОНБНУ-ий тухай хууль, Их нарт БНГ-ын хамгаалалтын захиргаатай хийсэн тарвага нутагшуулах төслийн гэрээ
2	Мал амьтан болон биологийн олон янз байдлыг тэтгэх	Хөв цөөрөм байгуулах	Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сум, Элдэв баг	1	20,000.0	20,000.0	2024 он	Хөв, цөөрөм байгуулах арга аргачлал
Нийт зардал /мян.төг/				31,770.0				

НАЙМ. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 8-1. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох менежментийн төлөвлөгөө

№	Нөлөөлөлд өртөх иргэд	Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал, сая.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
1	Төслийн талбайд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох өрх байхгүй.								
Нийт зардал мян.төг							0.0		

ЕС. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 9-1. Түүх соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө

№	Нөлөөлөлд өртөх түүх соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал, сая.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
1	Биет болон биет бус өв	Төслийн ажилчдад Орон нутгийн харилцааны болон Соёлын өвийн зааварчилгаа өгөх, дурсгалт зүйлс олдох үед баримтлах журмыг танилцуулах	Төслийн үндсэн болон гэрээт компанийн ажилчид	Нийт ажилчид	Үйл ажиллагааны зардалаар	Жилийн турш		Монгол Улсын Соёлын өвийн тухай хуулийн 27.8, 27.9 БСШУ сайд 222 дугаар тушаал
Нийт зардал мян.төг						0.0		

АРАВ. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 10-1. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилсан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
1	Автомашинны осол	Замын хөдөлгөөний аюулгүйн дүрэм,	Уурхайн талбай болон орон нутаг, улсын чанартай авто замууд	Тодорхойлох боломжгүй	Тодорхойлох боломжгүй	Үйл ажиллагааны зардал	Жилийн турш	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 5 дугаар бүлэг Аюулгүй ажиллагааны журам Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 5 дугаар бүлэг, Замын хөдөлгөөний дүрэм Замын аюулгүй байдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/, 3 дугаар бүлэг
2	Гал түймэр	Уурхайн талбайд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдлийг бууруулах боломжтой бүх арга хэмжээг авах	Уурхайн талбай дахь бүх барилга байгууламжуудад	Шинээр суурилуулах шаардлагагүй, хугацаа дууссаныг нь цэнэглэнэ	Бүх барилга байгууламж галын эрсдлээс хамгаалах хэрэгслээр тоноглогдсон	Үйл ажиллагааны зардал	Жилийн турш	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/, 3 дугаар бүлэг Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 5 дугаар бүлэг
3	Аюултай бодис асгарах	Химийн бодис асгарсан, онцгой үед хэрэглэх багц, шингээгч материалыг зохих газруудад байрлуулах	Лаборатори, Уурхай, Ажилчдын байрны хэсэг дэх цэвэрлэгээний хэсэг	Шаардлагатай газруудад шинээр байрлуулах болон цэнэглэх, ШТМ-аар	Химийн бодисын шингээгч болон саармагжуулагч материалын дундаж үнэ	Үйл ажиллагааны зардал	Жилийн турш	Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль, 2 дугаар бүлэг

		Ялангуяа шатах тослох материалын болон хаягдлыг түр хадгалах цэгийг хөрс бохирдохоос хамгаалж бэлтгэх, асгаралтын иж бүрдлийг бэлэн байлгах		бохирдсон хөрс саарамгжуулах талбайг барьж байгуулах				
Нийт зардал мян.төг				0.0 мян.төг				

АРВАН НЭГ. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 11-1. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ахуйн болон үйлдвэрийн	Уурхайн үйл ажиллагаанаас гарч байгаа хог хаягдлыг бууруулах, дахин ашиглах, боловсруулах ажлыг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх	Төслийн хүрээнд	Тн	Дахин ашигласан болон боловсруулсан хог хаягдлын хэмжээ	Үйл ажиллагааны зардал	Үйл ажиллагааны зардал	Жилийн турш	Хог хаягдлын тухай хууль
2	Аюултай хог хаягдал	“Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах” журмын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах	Төслийн хүрээнд	Тн	Аюултай хог хаягдлын хэмжээ	Үйл ажиллагааны зардал	Үйл ажиллагааны зардал	Жилийн турш	“Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах” журам
3	Ахуйн болон аюултай хог хаягдал	Батлагдсан маягт болон “Эх үүсвэрээс гарах хог хаягдлын кодчилсон жагсаалт”-ын дагуу хог хаягдлын тоо бүртгэлээ тухай бүр хөтөлж, тогтоосон хугацаанд тайлагнах	Төслийн хүрээнд	Тн	Жилд нэг удаа	Үйл ажиллагааны зардал	Үйл ажиллагааны зардал	Жилийн турш	Хог хаягдлын улсын тоо бүртгэл хөтлөх, тайлагнах журам
Нийт зардал мян.төг							0.0		

АРВАН ХОЁР. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР
Хүснэгт 12-1. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн төлөвлөгөө

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Тайлбар	Баримтлах хууль, журам, стандарт
Агаарын чанар								
1	Агаар дахь нүүрстөрөгчийн дутуу исэл /CO/	Төслийн хашаан дотор	Улиралд нэг удаа	4	18.5	74.0	Мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ байгуулан агаарын дээжийг итгэмжлэгдсэн лабораториор шинжлүүлэх	Баримтлах стандарт “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 4585:2016
	Агаар дахь азотын давхар исэл /NO2/							
	Хүхэрлэг хий /SO2/							
	Нийт тоос /TSP/			4	15.0	60.0		
Хөрсний чанар								
2	Хөрсний хүнд метал	Авто зогсоол	Улиралд нэг удаа	4	30.0	120.0	Хөрсний дээжийг стандартын дагуу авч итгэмжлэгдсэн лабораторит шинжлүүлэх	Баримтлах стандарт: “Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ” MNS 5850:2008
		Авто засвар		4	30.0	120.0		
		Бутлуур		4	30.0	120.0		
		Ажилчдын хотхон		4	30.0	120.0		
		Хог хаягдлын цэг		4	30.0	120.0		
Усны чанар								

3	Усны химийн шинжилгээ	Унд ахуйн худаг	Улиралд нэг удаа	4	30.0	120.0	Усны дээжийг стандартын дагуу авч итгэмжлэгдсэн лабораторит шинжлүүлэх	Баримтлах стандарт: “Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүйн үнэлгээ” MNS 0900:2018
		Шүүрлийн ус /Хойд элдэв/	Улиралд нэг удаа	4	30.0	120.0		
		Шүүрлийн ус /Алагтоого/	Улиралд нэг удаа	4	30.0	120.0		
		Малчны худаг	Улиралд нэг удаа	4	30.0	120.0		
Ургамалжилтын судалгаа								
4	Ургамлын судалгаа	Төслийн талбайн хэмжээнд	Улиралд нэг удаа	4	Үйл ажиллагааны зардалаар	Мэргэжлийн байгууллага	Ургамлын судалгааны арга зүй	
Амьтны судалгаа								
5	Амьтны судалгаа	Төслийн талбайн хэмжээнд	Улиралд нэг удаа	4	Үйл ажиллагааны зардалаар	Мэргэжлийн байгууллага	Амьтны судалгааны арга зүй	
Нийт зардал мян.төг				1,214.0 мян.төг				

АРВАН ГУРАВ. ТУХАЙН ЖИЛ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 13-1. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хуваарь	Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2024 он		
1	Малчны худгийг сэргээн засварлах	Дотоод төлөвлөлт	10 дугаар сар	Компанийн БО-ны мэргэжилтэн	Даланжаргалан сумын Бичигт багийн нутагт байрлах
2	Оюутны сургалтын төлбөр олгох	Дотоод төлөвлөлт	09 дүгээр сар	Компанийн удирдлага	Нөлөөллийн бүсийн иргэдэд
3	Өвс тэжээл олгох	Дотоод төлөвлөлт	11 дүгээр сар	Компанийн удирдлага	Нөлөөллийн бүсийн иргэдэд
4	Өтөг бууц түрэх, хашаа саравч янзлах	Дотоод төлөвлөлт	10 дугаар сар	Компанийн удирдлага	Нөлөөллийн бүсийн иргэдэд
5	Ахуйн хэрэгцээний түлшний нүүрс олгох	Дотоод төлөвлөлт	11 дүгээр сар	Компанийн удирдлага	Нөлөөллийн бүсийн иргэдэд
2	Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачлагаар зохион байгуулагдах "Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн" ажлыг хэрэгжүүлэх.	2,000.0	10 дугаар сар	Компани удирдлага, БО-ы ажилтан	2022, 2023 онд тарьсан бургас, улиас, шар хуайс зэрэг модны арчилгаа усалгааг тогтмол хийх, орон нутагт 500 ширхэг хайлаасны суулгац хандивлах ажил зохион байгуулна.
Нийт зардал				2,000.0	

**АРВАН ДӨРӨВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД
ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Хүснэгт 14-1. Нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан	Зохион байгуулах газар
1	Дорноговь аймаг, ЗД, БОГ	Илтгэл тайлан	Өмнө жилийн болон тухайн жилийн -БОМТ-ний хэрэгжилт	Жил бүрийн 11 сард	Дотоод төлөвлөлтөөр	Компанийн БО - ны ажилтан	Дорноговь аймаг, Сайншанд
2	БОАЖЯ	Тайлан, төлөвлөгөө	Тухайн жилийн - БОМТ-ний хэрэгжилт	Жил бүрийн 12- р сард	Дотоод төлөвлөлтөөр	БОАЖЯ	БОАЖЯ
	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах	ИНХ	Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах ажлыг зохион байгуулах	10 сар	Дотоод төлөвлөлтөөр	Компанийн БО-ы ажилтан	Элдэв багийн төв
Нийт зардал					0.0 мян.төг		

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗАРДАЛ

№	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний бүрэлдэхүүн хэсэг	Төлөвлөгдсөн нийт зардал мян.төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	1,250.0
2	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	0.0
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	31,770.0
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	0.0
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	0.0
6	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	0.0
7	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	0.0
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	1,214.0
9	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	2,000.0
10	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсэд оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	0.0
Нийт зардал мян.төг		36,234.0

УУЛ УУРХАЙН ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС

Хянасан огноо	
Хянасан мэргэжилтний хувийн дугаар	
Дүгнэлт	
Шийдвэрийн төсөл	
Ололт, амжилттай тал	
Дутагдалтай сул тал	
Шаардлага	

Нэг. Төсөл хэрэгжүүлэгч хуулийн этгээд, төслийн тухай товч мэдээлэл

- Байгууллагын нууцын тухай хуулийн 6.1 болон 6.2-ыг үндэслэн дагуу тухайн төслийн хуулийн этгээд мэдээллийн төрлийн харгалзах мөр, багананд мэдээллийг товч хэлбэрээр үнэн зөв оруулах.
- Тухайн төсөлд хамаарахгүй хэсгийг “*хамааралгүй*” гэж бөглөх.
- 1.2.7 дахь хаалтын дараах зориулалт гэдэгт уурхайн хаалтын дараа нөхөн сэргээсэн газрыг бэлчээр, газар тариалан, агуулах, олон нийтэд зориулсан үйлдвэр, үйлчилгээ гэх мэт тухайн газрыг эдийн засгийн эргэлтэнд оруулахаар төлөвлөж буй бол орон нутагтай урьдчилан тохиролцсон чиглэлийг оруулах.

№	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
1.1	Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуй нэгжийн нэр	“Говийн шандаст хүлэг” ХХК
	Аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн дугаар	9019090139
	Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл	Гадаад худалдаа, ашигт малтмал, олборлолт
	Аж ахуйн нэгжийн харьяаллын хаяг	УБ, СБД, 1-р хороо, Чингисийн өргөн чөлөө, Парк плэйс, 9 давхар, 908
	Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Цолмонмандал, 88244444
	Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Б. Отгонбаатар, 88145600
1.2	1. Төслийн нэр	Нүүрсний орд ашиглах
	Төслийн харьяаллын байршил	Дорноговь аймаг, Даланжаргалан сум
	Төслийн ангилал	
	А. Нүүрс, алт, жонш, төмрийн хүдэр гэх мэт	Нүүрс
	Б. Ил уурхай, далд уурхай, шороон орд	Ил уурхай
	В. Баяжуулах үйлдвэр	
	Төсөл эхэлсэн огноо	2017он
	Төсөл хэрэгжих хугацаа	2017-2027 он
	Уурхайн хаалт эхлэх огноо	2057 он
	Хаалтын дараах зориулалт	Бэлчээрийн зориулалт
	ТЭЗҮ баталсан огноо	2020.01.10
	Урьд оны бүтээгдэхүүний нийт хэмжээ /дундаж/	“Хамааралгүй”
	Ажилчдын тоо	100
	Тухайн жилийн ажлын ерөнхий төлөвлөгөө	Батлагдсан
	Тухайн төсөлд хамаарах дэд бүтэц	Уурхайгаас гарсан нүүрсийг 25-р зөрлөг хүртэл сайжруулсан шороон замаар тээвэрлэнэ.
Замын урт, эхлэл, төгсгөлийн цэг, чиглэл	25 км	
Шатахуун түгээгүүрийн тоо	ШТС-2	
Шатахууны агуулахын агууламжийн хэмжээ	100 тонн	

Тэслэх, дэлбэлэх бодисын үйлдвэрийн хүчин чадал гэх мэт	Гэрээгээр
---	-----------

Хоёр. Төсөл хэрэгжүүлэх чиглэлээр олгогддог тусгай зөвшөөрөл, дүгнэлт лавлагааны товч мэдээлэл

- Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай 2.3-ыг үндэслэн хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөлтэй холбогдох доорх мэдээллийг үнэн зөв оруулах.
- Тусгай зөвшөөрөл, ашигт малтмалын нөөц, ТЭЗҮ баталсан хуулийн этгээд, дугаар, огноог оруулах
- Доорх хүснэгтийн 2.1.9, 2.1.10-т тусгагдсан холбогдох 7 материалын хуулбарыг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд зайлшгүй хавсаргах. Мэдээлэл оруулах багананд хавсралтын нэрийг оруулах

№	Мэдээллийн төрөл		Мэдээлэл оруулах багана	
2.1	Тусгай зөвшөөрлийн төрөл Дугаар Хүчинтэй хугацаа Талбай		MV-019331 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй талбай Ашиглалтын хугацаа 10 жил 5488.5 га	
	Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /химийн бодис ашиглах/ Дугаар Хүчинтэй хугацаа		Гэрээгээр	
	Химийн бодисын агуулахад хийсэн мэргэжлийн хяналтын газрын тодорхойлолт Галын дүгнэлтийн огноо, дугаар		Гэрээгээр	
	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд		2020-08-28, №2020/Б-143 Байгаль орчин, Аялал жуулчлалын яам	
	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд		2020-12-22, “ЕАСС” ХХК Байгаль орчин, Аялал жуулчлалын яам	
	Ус ашиглалтын дүгнэлтийн огноо			
	Тухайн жилийн уулын ажлын батлагдсан төлөвлөгөөний огноо		2024	
	Батлагдсан уулын ажлын төлөвлөгөөний 1.1, 1.5, 1.7, 1.9, 1.10, 1.11 дэх маягыг хавсаргах		Хавсаргав	
	Нөхөн сэргээлт	Техникийн нөхөн сэргээлтийн талбай /га-аар/	Тайлант онд гүйцэтгэсэн	0.0
			Төлөвлөгөөт онд гүйцэтгэх.	0.0
		Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай /га-аар/	Тайлант онд гүйцэтгэсэн	-
			Төлөвлөгөөт онд гүйцэтгэх.	-
ТХГН-ийн тухай хууль, гол мөрний урсац эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ойн сан бүхий газарт ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хориглох тухай хуулиар тогтоосон хамгаалалтын бүсийн хилийн заагтай давхацсан эсэхийг тодорхойлсон лавлагааг хавсаргах		Хавсаргав		

ГУРАВ. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛ, ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29 ны өдрийн А-618 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын 3 дугаар хавсралтанд тусгагдсан тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний агуулгад заасны дагуу химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэсгээс холбогдох мэдээллийг доорх хүснэгтэд оруулах
- Тухайн жилд олон төрлийн химийн бодис ашиглахаар бол байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд химийн бодисын хор, аюул, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний талаар хавсралтаар оруулж, доорх хүснэгтийн 3.1.1-д хавсралтын нэрийг дурдах (хэмжих нэгжийг дурдсан байх шаардлагатай)
- Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөнд дараах мэдээллийг бүрэн тусгасан тохиолдолд 3.1.2-ын мэдээлэл оруулах хэсэгт “хангалттай” гэсэн дүгнэлтийг оруулна.

№	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах хэсэг
3.1	Тухайн жилд ашиглах химийн бодисын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/	
	Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ Эрсдлийн үед авах арга хэмжээ Учруулсан хор үршгийг зайлуулах, бууруулах арга хэмжээ Хохирлын нөхөн төлбөрийг тооцох арга хэмжээ	
3.2	Шатах тослох материалын нэр төрөл, хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх Тэслэх, дэлбэлэх бодисын нэр төрөл, хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	
	Тухайн жилийн хог хаягдлын жилийн дундаж хэмжээ /хэмжих нэгж/ Ахуйн хог хаягдал /хатуу шингэн/ Үйлдвэрийн хог хаягдал /хатуу шингэн/ Аюултай хог хаягдал	
	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухайн жилийн арга хэмжээний төсөв	

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨСӨВ

№	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах хэсэг
4.1	Тухайн жилийн байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нийт төсөв	36,234.0
	Нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төсөв /технологийн зөв шийдэл/	-
	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төсөв	1,250.0
	Нөхөн сэргээх арга хэмжээний төсөв /техникийн, биологийн/	0.0
	Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээний төсөв	31,770.0
	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн	0.0

	төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төсөв	
	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төсөв	2000,0
	Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний төсөв	0.0
	Тухайн жилийн орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт төсөв.	1,214.0

ТАВ. МЕТА МЭДЭЭЛЭЛ

*Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 39.1.7-д заасныг үндэслэн төсөл хэрэгжүүлэгчээс доорх хүснэгтэд тусгагдсан төслийн дэд бүтэц, нөхөн сэргээх, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний цар хүрээ, орчны хяналт шинжилгээний цэгэн мэдээллийг тусгасан мета мэдээллийг цаасанд өнгө будаг, таних тэмдэгээр буулгасан хэлбэрээр болон файл хэлбэрээр тайланд хавсаргах.

*Доорх хүснэгтийн мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах баганыг шинжээч бөглөнө.

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах багана
5.1.	<p>Зурган мэдээлэлд тусгах мэдээлэл</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тосгон 2. Дэд бүтэц(зам, өндөр хүчдэл, цахилгаан сүлжээ, шугаман хоолой, станцын байршил, хашаа, тусгаарлагч, үерийн хамгаалалтын далан, аянга зайлуулагч г.м) 3. Хог хаягдлын цэгийн байршил 4. Химийн бодисын агуулахын байршил 5. Орчны хяналт шинжилгээний дээж авах хяналтын цэгийн байршил 6. Тухайн жилд хуулах хөрс 7. Гадаад, дотоод овоолго 8. Техникийн нөхөн сэргээлтийн талбай 9. Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай 10. Гүний худгийн байршил 11. Дүйцүүлэн хамгааллын байршил	

ЗУРГАА. ТУХАЙН ЖИЛИЙН АРГА ХЭМЖЭЭНЭЭС БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ НӨЛӨӨЛЛИЙН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС

*Байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсгээс доорх хүснэгтийн А,Б,В,Гдэх баганад” тодорхойлсон”, “ тодорхойлоогүй”, “хамааралгүй” гэсэн 3 төрлийн хариултаас сонгож бөглөх.

*Дүгнэлт гэсэн багана дахь дүгнэлтийг байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсэгт Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам болон аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын ажил хариуцсан мэргэжилтэн дүгнэлт гаргана.

Нөлөөллийн ангилал	А. Тооцсон эсэх	Б. Нөлөөлийн цар хүрээг тодорхойлсон эсэх	В. Нөлөөллийн эрчмийг тодорхойлсон эсэх	Г. Нөлөөллийн үргэжлэх хугацааг тодорхойлсон эсэх	Дүгнэлт
Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл: - бохирдуулах - Эвдэх - Доройтуулах	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	
6.2 Гадаргын болон гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл: - Бохирдуулах - Нөөцийг бууруулах	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	
6.3 Амьтан , ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл: - амьдрах орчинг хуваах - амьдрах орчинг доройтуулах - Амьдрах орчинг хомсдуулах, - нөөцийг бууруулах	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	
6.4 Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл: - бохирдуулах - тоос	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	
6.5 Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлс: - хамгаалах - нүүлгэн шилжүүлэх	хамааралгүй	хамааралгүй	хамааралгүй	хамааралгүй	

ДОЛОО. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТ

*Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорхи хүснэгтийн “А” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлэх

* Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийн “Б”, “В” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэхэд “**тийм**”, “**үгүй**” хариулт өгнө.

* Доорхи хүснэгтийн “Г” багананд БОМТ-д тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг оновчтой тогтоосон эсэхэд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, аймгийн Байгаль орчин аялал жуулчлалын газрын ажил хариуцсан мэргэжилтнүүд “**хангалттай**”, “**хангалтгүй**” гэсэн дүгнэлт өгнө.

Тухайн жилийн байгаль хамгаалах арга хэмжээний чиглэл	А. тоо	Б. Шалгуур үзүүлэлтийг тогтоосон эсэх	В. Шалгуур үзүүлэлтийн хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэх	Г. Дүгнэлт
7.1 Нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх зайлуулах арга хэмжээ		тийм	тийм	
7.2 Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ		тийм	тийм	
7.3 Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ -Техникийн/ га, эзлэхүүн/ -биологийн / га/		тийм	тийм	
7.4 Дүйцүүлэн хамгаалалын арга хэмжээ		тийм	тийм	
7.5 Тухайн жилийн БОМТ-г хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах арга хэмжээ		тийм	тийм	
7.6 Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ		үгүй	үгүй	
7.7 БО-ны менежментийн удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ		тийм	тийм	

НАЙМ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС

* Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийг “А,Б,В,Г” баганад байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлнэ.

Хяналт шинжилгээний дээж	А. Дээж авах цэгийн тоо	Б. Дээж авах цэгийн байршил	В. Давтамж	Г. Төсөв
8.1 Хөрс	4	-Хатуу хог хаягдлын түр цэг - шимт хөрсний овоолго -ШТМ-ийн агуулах -Засвараас гарсан гарсан	Улиралд 1 удаа Жилд 4	600.0

		машины эд анги хадгалах цэг		
8.2 Ус	2	-Унд ахуйн уснаас -Шүүрлийн уснаас	Улиралд 1 удаа Жилд 4 удаа	480.0
8.3 Ан амьтан	тогтмол	Лицензийн талбай болон нүүрс тээврийн замын дагуу	Байнгын ажиглалт хийнэ.	0.0
8.4 Ургамал	Тогтмол	-	-	0.0
8.5 Агаар	4	-Ил уурхайн салхин дээд талд -Салхин доор -Уурхайн дотоод тээврийн замын доод талд -Кемп	Улиралд 1 удаа Жилд 4 удаа	134.0